

Az ősök tisztelete

Különbőség áldozat és áldozat között – Vállalható európai gyakorlat?

1944/45-ben népiirtás folyt a Délvidéken. A partizánok több tízezer ártatlan magyar mészároltak le. A délvidéki Szenttamáson, ahol a polgárok minden évben megemlékeznek a kivégzettekről, mintegy 750 embert gyilkoltak meg és megközelítőleg 450 embert üldöztek el. (Szenttamáson abban az időben 6000-6500 magyar élt.) Az idei megemlékezés után Andróczy Csabával, a délvidéki Emberi Jogi Központ munkatársával, a magyar mészárlásokról és a történet európai visszhangjáról beszélgettem.

Folytatás az 1. oldalról.

■ **Eleget foglalkozunk az 1944/45-ös magyar irtások kérdéskörével?**

– Bizonyos szempontból azt is mondhatnánk, hogy előrelépés történt az elmúlt évtizedekhez, de akár még a '90-es évekhez képest is. A kezdetekben először is fel kellett tárni, természetesen, lehetőleg bizonyítékokkal alá kellett támasztani, hogy ezek az események igenis megtörténtek, hiszen a szerb állam több évtizeden keresztül elvitatta ezeket az eseteket a súlyosságát. Az első mérföldkövet a történelmi VMDK rakta le az áldozatok emlékére szervezett megemlékezésekkel, melyeknek köszönhetően a „köztudat” tudomást szerezhetett az elkövetett bűzalmakról, de a megemlékezések szervezésével párhuzamosan az a tényfeltárási irodalom is napvilágot látott, amely igyekezett hű képet adni a több tízezer ártatlan délvidéki magyar meggyilkolásáról, illetve elűldözéséről.

A majd két évtizedes munka eredményeként ma már Délvidék-szerte szerveznek megemlékezéseket, de a dokumentálások is egyre pontosabb, szerteágazóbb adatokat, tényleírásokat tartalmaznak; továbbá dokumentumfilmek is készültek, amelyek a világhálón is elérhetőek.

■ **Mi akadályozza, hogy az említett népiirtó partizánaktiókat, illetve a kommunizmus rémtetteit a köztudatba emeljük?**

– Az továbbra sem állítható, hogy a közvélemény teljes mértékben tisztában lenne, hogy mi is történt 65 évvel ezelőtt, hiszen az iskolákban továbbra sem lehet objektív képet kapni a háború után történt eseményekről, csak címszavakban,

kódosítva, az elborzasztó tényadatokat mellőzve, rosszabb esetben meghamisítva jut el az információ az újabb generációkhoz, és ezt az űrt nagyon nehéz lesz pótolni. A magyarországi média és a magyar kormány is csak tovább erősíti, tágtítja ezt az űrt, hiszen továbbra is csupán a protokolláris etikettet betartva foglalkozik ezekkel az égető kérdésekkel, miközben több tízezer ember brutális megkínzásáról és legyilkolásáról, illetve elűldözéséről van szó.

■ **Beszélhetünk sikeres magyar lobbitevékenységről az 1944/45-ös események kapcsán?**

– Nyilván létezik ilyen jellegű lobbis, többek között a mi szervezetünk is tesz ez irányban lépéseket, de ez önmagában kevés. A sikeres lobbis több éves, akár több évtizedes munkát előfeltétel, amit egyetlen kormányzat sem spórolhat meg magának. Úgy látom, hogy az aktuális magyar kormány sem tesz szinte semmit ennek érdekében, pusztán csak elviseli a történeteket, kullog az események után.

■ **Mit üzennek számunkra a Benes-dekrétumok körüli aktuálpolitikai történések?**

– Nem konkrétan a délvidéki magyarsággal kapcsolatos, de lényegében ugyanahhoz a problémakörhöz tartozik mindaz, ami a Benes-dekrétumok ügyében történik. A magyar kormány ebben a kérdésben is meghátrált, feladva a magyarság érdekvédelmét, hiszen mint köztudott, Csehország

szág mentességet kapott a Benes-dekrétumok kapcsán, ugyanis Václav Klaus az EU hozzájárulásával kivette Csehországot a Lisszaboni Szerződést kiegészítő emberi jogi chartából, tartva attól, hogy a diszkriminatív, a kollektív bűnösséget tartalmazó, és még a mai napig is hatályban levő rendelkezések beleütközhetnek az európai jogrendbe. Ez a történet meghatározó jelentőséggel bír, mert mindazok, akik még himni akartak abban, hogy az Európai Unió mégiscsak olyan alapvető emberi értékek mentén szerveződik, amelyekért érdemes áldozatokat hozni, most nyilván belátták, hogy tévedtek, hiszen egyre szembetűnőbb a diszsonancia.

■ **Nagyon sok emberi jogi szervezet működik Európa-szerte. Miért nem tiltakoznak ezek a szervezetek?**

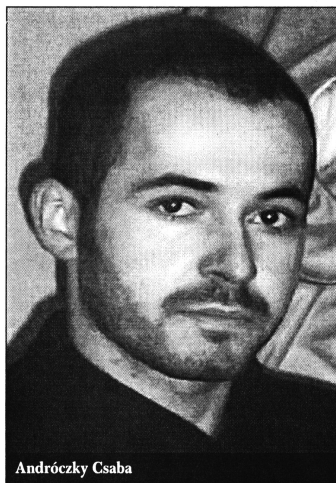
– Erre a kérdésre nehéz rövid választ adni,

de azt mindenesetre látni kell, hogy ez a hozzáállás a Szerbián belüli küzdelmünk eredményességét is veszélyezteti, megnehezítheti például az öt temerini fiú szabadulását, akiket – egy verekedés után – összesen 61 év börtönbüntetésre ítélték, vagyis rossz példát mutat, ami felbátoríthatja Szerbiát, Romániát, Ukrajnát és Szlovákiát. (Az öt temerini fiú ügyével kapcsolatban jegyezném meg, hogy a háborús bűnös Biljana Plavšić, jó magavi-seletére hivatkozva, 6 év után szabadult!)

A szenttamási Emberi Jogi Központ Európai Polgár Díjas szervezet, és mint ilyen, kötelességünknek érezzük felemelni szavunkat mindazzal szemben, ami az Európai Unión belül a Lisszaboni Szerződés ratifikálása kapcsán történt. Minden olyan igyekezetet elutasítunk, amely különbséget tesz áldozat és áldozat között, mert a mai valóság sajnos az, hogy egyfajta kánon érvényesül, amely kánon meghatározza, illetve rangsorolja a különböző népeket, és ez megengedhetetlen.

Orhan Pamuk, a kortárs török irodalom Nobel-díjas írója egy interjúban beismerte az örmények ellen elkövetett török népi-irtást, ami után a török bíróság felelősségre vonta volna Orhan Pamukot. (Tudni kell, hogy a török kormányzat a mai napig nem ismeri be az említett genocidiumot, sőt a török törvénykönyvben létezik egy cikkely, mely kimondja, hogy a török nép nyilvános rossz hírbe hozása, a törökség becsületének megsértése büntetendő.) Talán a szerb, a szlovák és a román csúcsértelmiségiek, írók is a hasonló megtorlásoktól félnének? Mi már többször is bocsnatot kértünk, ráadásul Cseres Tibor megírta a Hideg napok című művét, Kovács András pedig filmet készített az 1942-es újvidéki razzziáról. Most másokon a sor. Mindenesetre érdekes, hogy továbbra is mímeljük a „balekmagyar magatartást”, mert sajnos ez az elfogadott kortárs magyar viselkedésforma. Legalább megkínzott és lemészárolt elődeinkért erőteljesebben felemlhetnénk szavunkat, ha már az élőket a mindennapi atrocitásoktól és megszegésektől megvédeni nem tudjuk.

■ **KORMOS Ferenc**

Andróczy Csaba